

225 éves a Miskolci Egyetem Bányaműveléstan Tanszék

Jelentős jubileumhoz érkezett a Selmeci Bányásztképző Iskola jogutódjának tekinthető Miskolci Egyetem, amely 1995 szeptemberében már a 260-ik tanévet kezdi. A XVIII. század második felében a bányászat nagy gazdasági-társadalmi jelentőségét bizonyítja, hogy a kémiai-ásványtani-kohászati, illetve a matematikai-mechanikai tanszék után 1770-ben került sor harmadikként a bányászati tanszék megalapítására. Ezzel a döntéssel vált szervezetenként teljesen Selmecbányán a Bányászati Akadémia, amelynek oktatási, tudományos és kutatási tevékenysége az egész akkori Közép-Európára kiterjedt.

A jelenlegi Bányászati és Geotechnikai Tanszék a volt oktatók, hallgatók, valamint a meghívott vendégek részére 1995. május 30-31-én memóktovábbképző tanfolyam keretében konferenciát tartottak az Alma Mater I. számú előadó-jában. A hazai vendégeken kívül a társegyetemek részéről osztrák, német, szlovák, román, amerikai professzorok emelték a tanácskozási színvonalát. Az előadás sorozaton a Bakonyi Erőmű Rt. részéről 4 hajdani diák képviselte részvénységünket.

A jubileumi konferencia elnöki feladatát dr. Kovács Ferenc akadémikus, a tanszék jelenlegi vezetője (a Bányamérnöki Kar dékánja) 8 éven át az egyetem volt rektora látta el.

A konferenciát köszöntötte dr. Zámbo János akadémikus is, aki 30 éven keresztül vezette a tanszékét, közben 12 évig a rektori teendőket is ellátta.

A nevezett akadémikusok által több mint 40 évig irányított tanszék kiemelkedő területei a következők voltak:

- bányászati és egyéb ipari létesítmények létesítése és rekonstrukciós feladatai,
- a bányászati telepítések analitikája,
- bányagazdaságtani kérdések és a hasznosítható ásványelőfordulások műveletességi minősítése,
- különböző típusú szilárd ásvány előfordulások kutatása, feltárása, kitermelése,
- kőzet és geomechanikai feladatok megoldása,
- bányászati és egyéb célú földalatti üregek kialakítása és biztosításának méretezése,
- kőzetmozgási és különböző jellegű bányakárok elemzése,

- bányaszellőztetési és klimatizációs vizsgálatok,
- munka- és egészségvédelem a bányászatban,
- elemi bányaveszélyek elleni védekezés, bányamentés,
- jövesztés és robbantástechnikai, valamint egyéb kőzetroncsolási feladatok megoldása,
- természetet kímélő bányászati módszerek kialakítása,
- új típusú bányászati technológiák kifejlesztése és felhasználási lehetőségeinek elemzése,
- számítógépes tervezési és szakértői rendszerek kidolgozása létesítmények tervezésére és a folyamatok irányítására.

Az előadások sorában megemléjtük dr. Patvaros József professzor

megemlékezését *Christoph Traugott Delius*ról, a kiemelkedő bányatudósról és tanárról, a tanszék első vezetőjéről.

„Bevezetés a bányatan elméletébe és gyakorlásába...” című művét 1773-ban 1500 példányban adták ki, és több mint félévszázadon át Európa számos országában szolgált kézi- és tankönyvként.

A Selmecbányán elindított gondolat lett a bölcsője az 1848-49-es szabadságharc hatására hazarendelt osztrák és cseh hallgatóknak létrehozott leobeni és pribrami akadémiák alapításában.

A kiegyezést követően a magyar nyelvű oktatás mellett 1868-ban *Péchy Antal* alapította a jelenleg is élő Bányászati és Kohászati Lapokat.

A konferencia kedves színtöltője volt a selmeci műemlékkönyvtár és az emlékkiállítás megtekintése is.

A tanszék jelenlegi oktatóinak szakmai – kutatási tevékenységét a két napon 15 előadás jelezte, amelyek az új és gyorsan változó körülményekhez rugalmasan alkalmazkodva kapcsolódnak a világ más hasonló jellegű intézményeivel is.

A tanszék így méltó módon képes válaszolni korunk oktatási és kutatási kihívásaira: a legkülönbözőbb ásványi nyersanyagok kitermelése, a hulladék anyagoktól történő mentesítés, a szennyezett földterületek megújítása, valamint a földkéregben kialakítandó sajátos mérnöki létesítmények terén.

Az előadásokon megmutatózó szakmai összetartozáson túlmenően, a már meglévő baráti kapcsolatok mellett a mintegy 130 résztvevő számára vidám színtöltőt jelentett május 30-án az egyetemi étteremben megtartott szakestély.

Hermann György
Dr. Buzási István

Knappen-tag Balatonfüreden

Nyugat-Európán kívül először tartották találkozókat az Európai Bányász és Kohász Egyesületek képviselői hazánkban (Balatonfüreden május 19-től 21-ig) az OMBKE rendezésében. A hatévenként sora kerülő rendezvény színhelye mindig más. A résztvevő egyesületek több száz éves múltú, összerendezésből létrejött munkás kollektívák, amelyekre a hazai viszonyok között is emlékeket és példát találnunk szinte minden történelmi bányavidékünkön.

* * *

A föld mélyében végzett, önmagában is testet nyomorító veszélyes munka, illetve az egymásra utaltság már nagyon régen szükségessé tette az összefogást, a káros utóhatások közös vállalását. Ennek megjelenési formái az ún. „Társládák”, „Társpénztárak” voltak. Ugyanakkor a közös szabadidő eltöltés, művelődés, szórakozás szervezett kereteit is ezen egyesületek jelentették, melyek mai utódainak szerénységükben is színvonalas, európai találkozóiban gyönyörködhetnek a résztvevők.

Az óriási méretű „ünnepi sátor” mintegy három méter német, francia, belga, osztrák, lengyel, szlovák, szlovén és magyar bányászoknak, illetve kohászoknak adott helyet a program kulturált lebonyolításához a gyakran megeredő eső ellenére is.

A több mint félszáz helyi szervezet – saját bányavidékük történelmileg kialakult – egyenruháján csodálkozhattunk, annak részleteiben is. Külön kiemelésre méltóak a fejfedők (a sisapka szerűtől a magas csákóig), a lábbelik (a csizmától a kamásliig), a rendkívül változatos színösszetételű és szabású öltönyök (fekete, fehér, bordó, zöld, sötét, többféle kék stb. színben), illetve a feszesen katonástól a lezseren modernig, vagy a zsakett szerűtől a bőrkötényig és az elmaradhatatlan „farbör”, ami a kifényesített faronkon történő, gyors bányába csúszás emlékét idézi.

A használati és dísz szerszámok közül a fejsze, csákány, bárd, fokos és kard valamelyikét szinte minden külföldi résztvevő viselte.

Különösen kiemelte mindezek látványát a saját fűvös zenekarok vérpezsdítő indulóira, zárt menetoszlopban felvonuló egységek önmaguk számára is meghatározó demonstrációja a Tagore-sétányon.

A találkozó baráti, sőt családias jellege megnyilvánult a közös asztalok melletti beszélgetéseken kívül a ruhák összhangjában is. A jelen lévő feleségek stílizált egyenruhával, vagy annak több motívumát felhasználva igyekeztek hovatartozásukat kifejezésre juttatni viseljükkel is. Oszlatlan sikert arattak az egyenruhás nagyapjuk kezét szorítva felvonuló néhány éves „bányamanók”.

A találkozó összes eseménye – a köszöntők, a zene-, ének- és tánckari fellépések, a baráti találkozók, a szakmai kiállítások, az ökömenikus iszterisztelet az ünnepi sátorban, az esti szalamander bányász lámpákkal és fáklyákkal, a délutáni ünnepi felvonulás – kifejezésre juttatta az egymáshoz tartozás örömet és igényét.

Valamennyi program profi szervezésének és bonyolításának, illetve a jelenlévők viselkedésének eredménye a gördülékeny és színvonalas időtöltés volt. Külön kiemelhető ez a sátorban lezajlott eseményekre, amelyben a kétnapos tartózkodás minden feltételét teljesítették a káros tömeghatás jelentkezése nélkül. (Szórakoztató programok, étel- és italellátás, információ, pénzváltás stb.)

Hazai bányászatunkat az OMBKE tagjai képviselték, közöttük a Bakonyi Erőmű Rt. két csoportja (az ajkai és a balinkai), valamint a veszprémi, oroszlányi, tatabányai, borsodi és mecseki csoportok. Örömmel hallgattuk szűkebb pátriánk képviselőit, a padragi és a várpalotai bányászklubokat és a várpalotai bányászzenekart.

Sajnálatos viszont, hogy a külföldiekhez hasonló alapokon és formában hazánkban még nem éledt újra a bányász egyesületek szerveződése az elmúlt néhány év alatt. Bizakodnunk kell, hogy erre mihamarabb sor kerül, az ebben fáradozók és minden bányásztársunk öröme.

Tamaga Ferenc

Dr. Buzási István